

Dato: 5. februar 2024
Kontor: Nordatlantkontoret
Sagsbeh: Ketilbjørn Hertz
Sagsnr.: 2023-03789
Dok.: 3061211

RESUMÉ

Lovforslag om ændring af retsplejelov for Grønland og forvaltningsloven (Aktindsigt, kriminalprocessuelle tvangsindgreb, anonyme vidner og digital og forenklet digital forkyndelse)

Lovforslaget indeholder en række ændringer af retsplejelov for Grønland, som har til formål at sikre, at retsplejelov for Grønland er tidssvarende i forhold til det kriminalitets- og trusselsbillede, der i dag og fremover kan forventes i Grønland.

Med lovforslaget foreslås det på den baggrund på den ene side at udvide offentlighedens adgang til aktindsigt i domme med henblik på at sikre den størst mulige åbenhed og indsigt i domstolenes arbejde i Grønland. Lovforslaget flytter med reglerne om aktindsigt i den danske retsplejelov før gennemførelsen af offentlighedsloven i 2013, i hvilken forbindelse der af hensyn til parallelitet mellem regelsættene også blev gennemført ændringer i forvaltningslovens og den danske retsplejelovs regler om aktindsigt. Da offentlighedsloven af 2013 og de dermed forbundne ændringer af forvaltningsloven ikke er sat i kraft for Grønland, medtager lovforslaget ikke regler svarende til de ændringer af den danske retsplejelov, som blev gennemført i tilknytning til offentlighedsloven af 2013.

Med lovforslaget foreslås det på den anden side at forbedre politiets efterforskningsmuligheder for at sikre en effektiv bekæmpelse af alvorlig og mere organiseret kriminalitet samt at forbedre beskyttelsen af vidner. Lovforslaget flytter på de nedennævnte områder med reglerne i den danske retsplejelov.

Med henblik herpå foreslås der visse begrænsninger i forsvarerens og sigtedes aktindsigt. Forslaget er udformet, så det ikke berører tiltaltes adgang til at føre beviser af betydning for sagens afgørelse. Endvidere foreslås det, at en begrænsning i forsvarerens og sigtedes aktindsigt skal ske efter rettens beslutning, og at der skal beskikkes en særlig forsvarer, som har adgang til det materiale, der er spørgsmål om at begrænse aktindsigten i, og til over for retten at fremføre argumenter, som taler imod at begrænse forsvarerens og sigtedes aktindsigt i materialet.

Endvidere foreslås det at indføre udtrykkelige lovregler om teleobservation i retsplejelov for Grønland. Med forslaget får politiet en klar hjemmel til at anvende teleobservation som led i efterforskningen, men samtidig fastsættes der betingelser for politiets anvendelse heraf og om indhentelse af rettens beslutning og om beskikkelse af en forsvarer for den, indgrebet vedrører.

Endvidere foreslås det at indføre regler om, at retten i én beslutning om edition kan bemyndige politiet til at pålægge banker mv. edition for at følge en betaling i flere led, og om at politiet i visse tilfælde kan pålægge banker mv. edition uden at indhente rettens beslutning. Formålet med dette forslag er at effektivisere politiets efterforskning af navnlig økonomisk kriminalitet, herunder hvidvask af udbytte fra anden (grov) kriminalitet.

Desuden foreslås, at der ved efterforskning af forsætlige overtrædelser af kriminallovens kapitel 7 og 8 (om forbrydelser mod rigets sikkerhed eller statsforfatningen, terrorisme mv.) skal være mulighed for tvangsindgreb i form af indgreb i meddelelshemmeligheden eller særligt kvalificeret observation, uanset om der i den konkrete sag forventes idømt ubetinget anstaltsanbringelse af en ikke ubetydelig varighed. Det er efter forslaget en forudsætning, at de øvrige betingelser for indgrebet er opfyldt.

Det foreslås også, at uberettigede tvangsindgreb fremover skal indberettes af retten til Rigsadvokaten i stedet for Justitsministeriet. Dog skal uberettigede indgreb foretaget af Politiets Efterretningstjeneste fortsat indberettes til Justitsministeriet. Formålet med forslaget er at effektivisere opfølgningen på modtagne indberetninger om uberettigede indgreb.

Det foreslås desuden, at underretning om afsluttede tvangsindgreb også skal kunne udsættes eller undlades, hvis hensynet til en verserende efterforskning af en anden særlig grov lovovertrædelse eller hensynet til beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder taler for det.

Det er uændret retten, der har kompetence til at beslutte, at underretning kan udsættes eller undlades. Formålet med forslaget er at undgå, at en underretning om et afsluttet tvangsindgreb skader politiets efterforskning af anden grov kriminalitet ved at afsløre en igangværende efterforskning eller politiets efterforskningsmetoder.

Desuden foreslås det at indføre regler om politiets blokering af hjemmesider, hvorfra der foregår nærmere angivne former for it-kriminalitet. Formålet med forslaget er at beskytte bl.a. potentielle ofre for it-kriminalitet mod bedrageri, hacking mv.

Endvidere foreslås det at indføre regler om politiets forstyrrelse eller afbrydelse af radio- eller telekommunikation eller overtagelse af tv-overvågning i ekstraordinære tilfælde. Formålet med forslaget er at give politiet i Grønland samme muligheder som i den øvrige del af riget for at anvende disse midler til at forebygge eksempelvis et terrorangreb, hvis situationen skulle opstå.

Endelig foreslås det at indføre regler om anonyme vidner. Forslaget går ud på, at vidnets identitet kan hemmeligholdes for tiltalte, hvor det er uden betydning for tiltaltes forsvar at kende vidnets identitet, og hvor afgørende hensyn til vidnets sikkerhed gør hemmeligholdelse af vidnets identitet påkrævet. Forsvareren vil være bekendt med vidnets identitet, og rettens beslutning om anonym vidneførsel kan kæres særskilt. Formålet med forslaget er at beskytte vidner, som er i risiko for repressalier fra tiltalte eller personer med tilknytning til tiltalte.

Herudover foreslås det at indføre regler om digital forkyndelse og forenklet digital forkyndelse, så der også i grønlandsk retspleje kan drages fordel af de muligheder, der nu foreligger for at anvende digital kommunikation. Lovforslaget tilvejebringer det retlige grundlag for, at domstolene, politiet og anklagemyndigheden kan foretage digital forkyndelse og forenklet digital forkyndelse i Grønland. Myndighederne vil først få mulighed for at anvende digital forkyndelse og forenklet digital forkyndelse i praksis, når de tekniske muligheder herfor er tilvejebragt. Det vil eventuelt kunne være på forskellige tidspunkter for de forskellige myndigheder og for henholdsvis digital forkyndelse og forenklet digital forkyndelse.